

En kommunal nämnd har uppdragit åt en advokat att biträda kommunen i ett ärende rörande inrättande av en allmän vattenanläggning. Bl.a. fråga om de uppgifter som överlämnats till advokaten innefattar myndighetsutövning

---

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 17 april 2000, begärde AA att JO skulle granska Härjedalens kommuns handläggning av ett ärende rörande inrättande av allmän vattenanläggning i Östansjö. I anmälan påstods bl.a. att tekniska nämnden eller annan behörig nämnd inte meddelade något överklagbart beslut trots att han begärde det. Av anmälan jämte därtill fogade handlingar framgick bl.a. följande.

Den nuvarande enskilda vattenanläggningen i Östansjö, som omfattar ca 50 fastigheter, anlades i slutet av 50-talet. Genom förrättning i början av 70-talet bildades Östansjö samfällighetsförening för att handha skötsel och drift av anläggningen. Vattentäkten utgörs av en ytvattentäkt. Kvalitén på vattnet har avsevärt försämrats och det finns risk att byn inom kort tid kommer att vara utan användbart hushållsvatten. Diskussioner har förts mellan främst tekniska kontoret i Härjedalens kommun och samfällighetsföreningen rörande hur man bäst skall lösa vattenförsörjningen i Östansjö. Enligt tekniska kontoret är det för delägarna billigaste alternativet att den nuvarande anläggningsförrättningen omprövas genom en ny förrättning. Ansökan kan göras av någon av delägarna eller av kommunen. Samfällighetsföreningen anser emellertid att kommunen bör överta ansvaret för vattenförsörjningen i Östansjö.

I en skrivelse den 14 juni 1999 begärde AA, såsom företrädare för Östansjö samfällighetsförening, att tekniska nämnden, eller den nämnd som eljest anses behörig därtill, utan dröjsmål skulle fatta beslut om inrättande av allmän vattenanläggning med verksamhetsområde omfattande Östansjö by samt att nämnden skulle besluta om en särskild anslutningsavgift med beaktande av självkostnadsprincipen och reglerna om inlösen av befintliga anläggningar i 15 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen). I skrivelsen förutsatte föreningen vidare att man skulle få ta del av eventuella utredningar samt att man skulle få besked om hur beslutet, för det fall det skulle gå föreningen emot, kunde överprövas.

Skrivelsen besvarades den 27 september 1999 av en advokat, som uppgav att han fått i uppdrag av Härjedalens kommun att göra detta. I svarsskrivelsen uppgavs bl.a. följande. Kommunen är i och för sig beredd att utvidga verksamhetsområdet för kommunens allmänna vattenanläggning så att den omfattar även Östansjö by men fastighetsägarna kommer då att få betala anläggningsavgift i enlighet med va-taxan. Eventuellt kan fastighetsägarna få viss ersättning för den befintliga anläggningen. Mot denna bakgrund finns det enligt kommunen skäl för Östansjö samfällighetsförening att ånyo överväga om inte föreningen själv bör svara för en upprustning av den befintliga anläggningen. Föreningen ombads att återkomma för det fall man trots allt ville att kommunen skulle fatta beslut om att utvidga verksamhetsområdet så att det omfattar även Östansjö.

I beslut den 9 december 1999 anförde tekniska nämnden att nämnden var beredd att föreslå kommunfullmäktige att utöka verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning med Östansjö, varvid bl.a. kommunens va-taxa skulle komma att gälla. Innan utökningen skedde förutsattes att ansökan om anslutning till den allmänna anläggningen inlämnades av respektive fastighetsägare.

Utredning

Anmälan remitterades till Kommunstyrelsen i Härjedalens kommun för utredning och yttrande över vad som framförts i anmälan rörande handläggningen av AA:s skrivelse den 14 juni 1999 med begäran om inrättande av allmän vattenanläggning i Östansjö. I sitt remissvar den 11 oktober 2000 anförde kommunstyrelsen bl.a. följande.

Den 6 juni 1999 [rätteligen den 14 juni 1999; JO:s anm.] tillskrevs tekniska nämnden av byalagets/samfällighetsföreningen genom dess ombud AA.

Eftersom förvaltningens trovärdighet och juridiska kompetens ifrågasatts av sökandens ombud anlätade tekniska nämnden ett juridiskt ombud för att klargöra vissa frågeställningar.

Den 27 september 1999 tillskrev kommunen, via sitt ombud Advokatfirman Åberg & Co AB, samfällighetsföreningen, via ombudet AA. I brevet redogörs för de allmänna och juridiska förutsättningarna för verksamhetsområden, anslutningsavgifter och inlösen av anläggning. Brevet avslutas med sammanfattningen:

”Sammanfattningsvis innebär kommunens inställning att man i och för sig är beredd att utvidga verksamhetsområdet men att fastighetsägarna får betala anläggningsavgift i enlighet med va-taxan. Möjligen kan fastighetsägarna erhålla viss ersättning för den befintliga anläggningen. Mot bakgrund av kommunens inställning finns det skäl för Östansjö Byalag att ånyo överväga om inte samfällighetsföreningen själv bör svara för en upprustning av den befintliga anläggningen. För det fall byalaget trots allt vill att kommunen skall fatta ett beslut om att utvidga verksamhetsområdet så att det omfattar Östansjö by, ber jag Er att återkomma.”

Sökandens ombud har därefter, den 23 november 1999, i brev till kommunens ombud, bekräftat att kraven på en lösning av frågan om vattenförsörjningen i Östansjö kvarstår, och att man, med hänvisning till tidigare skrivelse önskar ett kommunalt beslut.

Tekniska nämnden prövade och beslutade i ärendet den 9 december 1999, § 73.

Tekniska nämndens beslut:

Tekniska nämnden är beredd att föreslå kommunfullmäktige utöka verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning med Östansjö. Villkoren för brukande, ABVA (Allmänna bestämmelser för brukande av Härjedalens kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning) samt kommunens va-taxa kommer då att gälla. Innan utökningen sker förutsätts att ansökan om anslutning till den allmänna anläggningen inlämnas av respektive fastighetsägare.

I remissvaret angavs avslutningsvis att samfällighetsföreningens hemställan ansågs ”bifallen i och med tekniska nämndens beslut att Östansjö kan ingå i verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning”.

AA kommenterade remissvaret.

Tekniska nämndens akt lånades in och granskades.

I beslut den 24 maj 2002 anförde *stf. JO Ekberg* bl.a. följande.

AA:s skrivelse den 14 juni 1999 till ”Härjedalens kommun, Tekniska nämnden” besvarades av en advokat som uppgav att Härjedalens kommun uppdragit åt honom att göra detta. Advokatens skrivelse, i vilken bl.a. redovisades kommunens inställning i sakfrågan, avslutades med en uppmaning till samfällighetsföreningen att ånyo överväga om inte föreningen själv borde svara för upprustningen av den befintliga va-anläggningen och, för det fall man trots allt ville att kommunen skulle fatta beslut om att utvidga verksamhetsområdet, därefter återkomma. Såvida föreningen inte hörde av sig innebar således skrivelsen ett besked om att ärendet avslutades. Det ligger därför nära till hands att tolka skrivelsen som att kommunen i viss mån överlätit åt advokaten att fatta beslut i ärendet.

En kommuns möjligheter att överlämna förvaltningsuppgifter till enskilda regleras i regeringsformen och kommunallagen (1991:900). En förvaltningsuppgift kan sålunda enligt 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen överlämnas till bolag, förening, samfällighet, stiftelse, registrerat trossamfund eller någon av dess organisatoriska delar eller till enskild individ. Innefattar uppgiften myndighetsutövning, skall det ske med stöd av lag. Vidare skall dokumenteras vilka uppgifter som överlämnas.

Den närmare omfattningen av de uppgifter som kommunen överlämnat till advokaten har inte framkommit. Någon fullmakt för advokaten med avgränsning av hans uppdrag återfinns inte i kommunens akt. Innehållet i advokatens skrivelse ger emellertid vid handen att uppgiften kunde innefatta myndighetsutövning. Det saknas stöd i lag för att på detta sätt överlämna en sådan uppgift till en enskild. Däremot har kommunen möjlighet att inför ett eget beslut i ett ärende innefattande myndighetsutövning t.ex. inhämta ett yttrande från en advokat eller annan rörande tolkningen av gällande bestämmelser på området.

Såvitt framgår av den inlånade akten har något dokumenterat ställningstagande från kommunens sida inte föregått advokatens skrivelse och skrivelsen synes ha tillförts ärendet först genom att AA skickat in en kopia av denna till tekniska nämnden. Då

kommunen inte närmare har berört dessa frågor i sitt remissvar är det oklart vilka närmare överväganden som gjorts i samband med beslutet att uppdra åt advokaten att besvara AA:s skrivelse. Mycket tyder dock på att nämnden inte själv tagit ställning i frågan utan överlämnat detta till advokaten. Som jag anfört ovan är en sådan handläggning inte förenlig med gällande regler.

Den 9 december 1999 beslutade tekniska nämnden att den "är beredd att föreslå" kommunfullmäktige att utöka verksamhetsområdet för kommunens allmänna verksamhetsområde. Detta beslut kan inte anses utgöra ett bifall till samfällighetsföreningens begäran. Någon skyldighet att förmligen delge beslutet med föreningen eller att förse det med överklagandehänvisning har emellertid inte förelegat eftersom beslutet inte kan överklagas på annat sätt än genom begäran om laglighetsprövning. Den som anser att en kommun inte fullföljer sin skyldigheter på va-området kan i stället vända sig till länsstyrelsen. AA:s klagomål i denna del föranleder därför ingen ytterligare åtgärd av mig.